

Manuál distančního zkoušení na PF UK v současné mimořádné situaci

Cílem tohoto materiálu je představit několik variant řešení distančního zkoušení. Nejedná se ani o vyčerpávající vyčet ani o závazné pokyny. Uváděná řešení je možné realizovat skrze platformy zajišťované Univerzitou Karlovou – tedy platformy již vyzkoušené, schválené a pokryté centrální IT podporou.

Ústní zkouška

Univerzita Karlova nabízí tři základní platformy pro distanční komunikaci, kterými jsou:

- Adobe Connect [Návod](#)
- Zoom [Návod](#)
- MS Teams [Návod](#)

Nejvhodnějším nástrojem se jeví zřejmě platforma Zoom, která je používána pro distanční zkoušky na řadě zahraničních škol a je vyzkoušena i v podmínkách fakult Univerzity Karlovy. V návaznosti na doporučení NUKIB je vhodné, aby byla aplikace používána vždy v nejnovější aktualizované verzi.

Všechny uvedené platformy vyžadují pro stabilní fungování instalaci počítačového programu (byť u některých z nich je možný i základní přístup čistě z internetového prohlížeče) a je vhodné, aby zkoušející měl také k dispozici funkční webkameru. Webkamera na straně studenta je povinná a vedle studentovy identifikace umožňuje monitorovat jeho okolí. Zkoušející ve všech třech platformách může studenta požádat také o nasdílení plochy, aby ověřil, co student dělá na počítači.

Zkoušce, na kterou se student přihlásí skrze Studijní informační systém, předchází rozeslání linku na virtuální konferenci zkoušeným studentům – k rozeslání musí dojít s dostatečným předstihem, tak aby e-mail nebo jiná forma sdělení mohla být studentovi doručena včas. Doporučuje se distribuce odkazu mezi 13:30 a 16:00 předchozího pracovního dne (po skončení lhůty pro přihlášení nových studentů na zkoušku). Pravidla propadání pokusů a omlouvání neúčasti studenta přihlášeného na zkoušku se uplatní beze změn.

Po přihlášení účastníků do konference se doporučuje zkontrolovat nastavení a fungování všech nástrojů potřebných pro konání zkoušky (viz níže). Učitel může studentům ukázat, jak aplikaci ovládat, např. nasdílením vlastní obrazovky. Doporučuje se také hned v úvodu seznámit studenty se zamýšleným průběhem zkoušky včetně pravidla, že studenti, kteří nejsou právě zkoušeni mají mít vypnuté mikrofony.

Zkouška by měla začít identifikací zkoušeného. Pro identifikaci studenta je nezbytné, aby měl k dispozici vlastní webkameru, díky které se může prokázat osobním dokladem (občanský průkaz, pas) nebo studentským průkazem tím, že jej ukáže na kameru. Vzhledem k citlivosti údajů na osobních dokladech je doporučeno, aby se student prokazoval studentským průkazem. V rámci video konference by měli být vždy připojeni alespoň dva studenti, podobně

jako tomu bývá v případě prezenčních zkoušek. Toto pravidlo nemusí být dodrženo v případě komisionální zkoušky, ale je doporučeno, aby takto bylo postupováno i v těchto případech. Záznam zkoušky je možné pořizovat jen se souhlasem všech zúčastněných, tj. zkoušejícího i studentů.

Po identifikaci si student losuje otázku. Zkoušející může vygenerovat náhodné číslo pomocí on-line generátoru (např. [tento](#)). Proces generování čísla vyučující studentovi zpřístupní nasdílením obrazovky. Čísla losovaných otázek odpovídají okruhům otázek zveřejněných katedrami v souladu se studijními předpisy.

Vzhledem k mimořádné situaci se neuplatní ustanovení čl. 25 odst. 3 Pravidel pro organizaci studia a v souladu s doporučením v univerzitní metodice k provádění distančních zkoušek studentovi nebude poskytnuto 10 minut na přípravu. V případě, že by s takovým postupem student nesouhlasil, má právo ještě před vylosováním otázek od zkoušky odstoupit s tím, že termín mu v takovém případě nepropadá.

V případě, že katedra umožňuje používání předpisů v průběhu zkoušky nebo v průběhu přípravy, student použije vlastní právní předpisy, do kterých umožní zkoušejícímu na vyzvání nahlédnout skrze webkameru, ev. sdílením obrazovky. Zde je potřeba upozornit na skutečnost, že v distanční formě není možné skutečně zkontrolovat, jaké všechny materiály má student během přípravy skutečně k dispozici. Tomu musí odpovídat otázky studentovi kladené zkoušejícím (otázky komplexní, průřezové).

Průběh zkoušky odpovídá zkoušce prezenční. V případě ztráty spojení se studentem je vhodné především se pokusit toto spojení obnovit. V případě, že se spojení obnovit nepodaří, zkoušející může rozhodnout o známce, jestliže dosavadní průběh zkoušky mu již umožnil si učinit závěry o studentových znalostech. V opačném případě se na zkoušku hledí jako na neuskutečněný pokus (bez sankce v podobě propadlého termínu). Studentovi nevzniká nárok na vyspání zvláštního termínu, nicméně situace by měla být posuzována vstřícně.

Po skončení zkoušky zkoušející zajistí zanesení výsledku zkoušky bez zbytečného odkladu do SIS. Přehled klasifikace zkoušek (tj. konsignaci) předá pověřené osobě na katedře při nejbližší vhodné příležitosti nebo jí zašle sken podepsané konsignace. Záznam o složení zkoušky do indexu zkoušející zapíše na výzvu studenta po dohodě.

Písemná zkouška

Písemná zkouška může mít celou řadu variant svého řešení. Vedle klasického testování, otevřených a uzavřených otázek, výběru variant z nabídky je možné využít například esejí nebo řešení příkladů studentem. Pro tyto účely je možné použít zejména tyto platformy:

- Moodle [Návod](#)
Pozor: PF UK používá odlišnou instalaci než zbytek UK na adrese: <https://moodle.pf.cuni.cz/>
- Turnitin [Návod](#)

Pro snížení možnosti podvádění je zejména doporučeno možnost zamíchat pořadí otázek. Možné je takto předpřipravení vyššího počtu otázek, které se studentovi náhodně generují, takže testy jednotlivých studentů nejsou identické. Zásadní překážkou podvádění je také přiměřený časový limit na odevzdání odpovědí, které omezuje možnost vzájemné komunikace studentů nebo dohledávání odpovědí v předpisech a jiných zdrojích. Stanovení přiměřeného času je možné tak, že po sestavení testu si vyučující sám fyzicky vyzkouší test vyplnit, změří čas, který na to potřeboval, a přidá určitou časovou rezervu (např. 5 až 10 minut).

V kombinaci s jinými systémy je sice možné uvažovat o kontrole činnosti studenta pomocí jím sdílené plochy (viz výše uvedené platformy), ale tato varianta přichází v úvahu v případě individuálních písemných zkoušek. Pro masové examinace tento postup není vhodný, takže je potřeba počítat se skutečností, že student má k dispozici v průběhu zkoušky různé elektronické i neelektronické zdroje (*open book exam*). Není tedy vhodné používat zadání, která jsou užívána v případě, že studenti nemají v dispozici předpisy a jiné zdroje, a je vhodné examinace tomuto faktu přizpůsobit. Zároveň ale tato forma examinace musí odpovídat způsobu a rozsahu výuky v průběhu semestru.

Ve fakultní instalaci Moodle (tedy <https://moodle.prf.cuni.cz/>) již studenti byli zařazeni do virtuální třídy, ale je potřeba provést kontrolu, zda všichni studenti jsou skutečně ve své třídě jsou – systém nereflktuje změny dané např. přestupy mezi seminárními skupinami a nadlimitní zápisy nezachycené v SISu. V kurzu obvykle chybí studenti, kteří se do Moodle dosud ještě nikdy nepřihlásili, a proto je systém „nezná“. Jakmile se student do systému přihlásí, všechny jeho vazby k předmětům podle SISu se promítnou. Daná třída také musí být v nastavení Moodle vedoucím semináře zviditelněna. Zkoušejícímu jsou následně k dispozici funkcionality „úkol“ a „test“, pro které je možné nastavit časový limit. „Úkol“ nabízí spíše možnost stažení zadání a jeho nahrání do systému studentem, „test“ umožňuje více možností pro testování přímo v prostředí Moodle.

Systém Turnitin v současné době slouží primárně pro kontrolu originality textu, oproti Moodle proto nabízí menší paletu nástrojů spočívající zejména v prostředí, do kterého student nahraje soubor se svými odpověďmi. Zkoušející pro nahrání odpovědí může stanovit časové omezení a zároveň může nastavit, že dojde k porovnání originality odpovědí s jinými pracemi či celou bankou textů. Tímto způsobem lze snadněji předejít sdílení správných odpovědí mezi studenty, neboť Turnitin kontroluje nejenom přesné formulace, ale i shluky slov. Další výhodou Turnitinu je relativně jednodušší vytvoření třídy a úkolu, do kterého studenti budou odevzdávat své práce na základě kliknutí na zasláný odkaz.

Velmi vhodným postupem je proto propojení nabídky obou systémů. V kurzu Moodle lze využít funkcionalitu „Úkol Turnitin 2“, která studentovi umožní odevzdat soubor s vypracovaným zadáním v Moodle, ale kontrolu originality textu provede systém Turnitin. Tvorba prostředí k odevzdání i přístup do něho z pohledu studenta i vyučujícího v takovém případě zůstává v Moodle, přestože výstupy z kontroly poskytuje Turnitin.

Pro obě služby platí, že identita studenta je ověřována jeho logováním pomocí Centrální autorizační služby, nicméně znovu je možné využít konferenčních nástrojů pro identifikaci přes webkameru. O této povinnosti studenti musí být informováni předem (zajištění techniky).

Při distančním zkoušení je nutné zohlednit možnou komunikační prodlevu – zejména v případě komunikace pomocí e-mailů prostřednictvím různých emailových klientů čas doručení zprávy záleží na celé řadě proměnných (poskytovatel služby, rychlost internetu, zahlcení systému), s čímž je vhodné počítat dostatečným předstihem pro rozeslání zprávy. Z tohoto důvodu se také jeví prosté e-mailové zasílání zadání, jež má student vyřešit v krátkém časovém limitu, jako nevhodné.

V případě, že není nastaveno automatické zveřejnění správných odpovědí (systém Moodle takovou možnost obsahuje), zkoušející stanoví nahlížení do písemných prací po dohodě se studentem.

Je potřeba upozornit, že i na tyto formy examinace se vztahuje povinnost archivovat práce do konce následujícího akademického roku. Za takovou archivaci je možné považovat i nahrání do prostředí výše uvedených platforem.

Společná ustanovení

Celkový počet vypsání termínů zahrnuje jak termíny pro distanční kontrolu studia, tak termíny pro absolvování kontroly studia kontaktně v budově fakulty. Do celkového počtu pokusů (obvykle 1 řádný a dva opravné pokusy) se počítají jak distanční, tak nedistanční termíny, na které se student přihlásí v SIS. Nadále platí povinnost rovnoměrného rozložení termínů zkoušek na celé zkouškové období, tj. včetně září, kdy by se zkoušky měly již konat prezenčně.

V případě, že student nemá možnost se zkoušky zúčastnit distančně, určitou pomoc nabízí RUK, pro což je kontaktní osobou Mgr. Jana Vlasáková, jana.vlasakova@ruk.cuni.cz, tel.: 224 491 604. Student má také samozřejmě možnost počkat pro vypsání klasických prezenčních termínů po uvolnění mimořádných opatření (nejspíše v září).